

Tariffnemndas vedtak av 12. oktober 2018 om fortsatt delvis allmenngjøring av Overenskomst for Fiskeindustribedrifter

Dato: 19. oktober 2018
Protokoll 9/2018

Innledning

Saken gjelder videreføring av delvis allmenngjøring av Overenskomst for Fiskeindustribedrifter. Det vises til forskrift av 11. november 2016 nr. 1323 om allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter. Tariffnemnda har mottatt til behandling LOs begjæring av 18. mai 2018 om fortsatt allmenngjøring av Overenskomst for Fiskeindustribedrifter.

Nemnda besluttet å sende saken på høring. Høringsfristen ble satt til 20. september 2018. I møte 12. oktober 2018 fattet nemnda vedtak om fortsatt allmenngjøring.

I begjæringen viser LO til at allmenngjøringen av Overenskomst for Fiskeindustribedrifter trådte i kraft 1. februar 2015, og dermed har vært virksom i en begrenset periode. De samme forholdene som lå til grunn for den opprinnelige begjæringen gjør seg fortsatt gjeldende. Dette gjelder både innslaget av utenlandsk arbeidskraft innen næringen og at mange av disse får – eller står i fare for å få – betydelig dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det norske arbeidstakere mottar for tilsvarende arbeid.

Det gjøres gjeldende at svært mange av de som i dag arbeider innen norsk fiskeindustri er utenlandske arbeidstakere rekruttert fra øst-landene innenfor EØS, særlig fra Polen, Litauen og Romania. I august 2017 var mindre enn halvparten av arbeidstakerne i fiskeforedling norske. Det økte innslaget av utenlandsk arbeidskraft kommer i første rekke fra EØS. LO fremholder at bransjen gjennomgående ser på allmenngjøring innen fiskeindustrien som positivt, både i forhold til renommeet til sektoren og like konkurransevilkår.

LO viser videre til artikkelen «Ethnicity as skill: immigrant employment hierarchies in Norwegian low-wage labour markets», som underbygger at dersom allmenngjøringen innen bransjen opphører, vil det med stor sannsynlighet medføre at utenlandske arbeidstakere vil oppleve en ytterligere svekkelse av lønns- og arbeidsvilkårene sammenliknet med utviklingen blant norske arbeidstakere.

LO fremla videre eksempler på at Arbeidstilsynet har fremsatt en rekke pålegg innen bransjen knyttet til arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid og overtid, samt lønn i henhold til allmenngjøringsforskriften.

LO viser videre til at det jevnlig oppstår episoder som blir slått opp i media og som viser at bransjen sliter med et ikke ubetydelig innslag av useriøsitet.

Det vises for øvrig til forutsetningene i Ot.prp. nr 88 (2008-2009) side 27-29 og Innst. O. nr 131 (2008-2009) side 10 og til Tariffnemndas praksis.

LO legger etter dette til grunn at det fortsatt vil være behov for allmenngjøring som et nødvendig tiltak for å oppnå likeverdige lønns- og arbeidsvilkår mellom innenlandsk og utenlandsk arbeidskraft innenfor næringen.

LO ber etter dette Tariffnemnda om å fatte vedtak om at forskrift av 11.11.16 nr. 1323 om allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter videreføres med reviderte satser iht. Overenskomst for Fiskeindustribedrifter 2018-2020.

Overenskomst for Fiskeindustribedrifter for perioden 01.05.18 til 30.04.20 har blant annet følgende reviderte satser:

For faglærte: kr. 192,20

For ufaglærte: kr. 180,70

Høringsrunden

LOs begjæring om fortsatt allmenngjøring av industrioverenskomsten/VO-delen ble sendt på høring den 28. juni med svarfrist 20. september 2018. Det ble mottatt følgende høringssvar med merknader:

LO hadde ingen merknader utover det som fremkom i begjæringen.

NHO har avgitt følgende høringssvar på vegne av tilsluttede landsforeninger:

NHO vil innledningsvis påpeke at vi er opptatt av ordnede arbeidsforhold og at en allmenngjøring innen rammene av allmenngjøringsloven, herunder Norges EØS-rettslige forpliktelser, kan være et hensiktsmessig virkemiddel i tilfeller der enkeltbransjer opplever utfordringer.

Allmenngjøringsloven stiller krav til dokumentasjon for at utenlandske arbeidstakere utfører arbeid på vilkår som er samlet sett dårligere enn gjeldende tariffavtale mv, jf. § 5.

NHO legger til grunn at Tariffnemnda etter høringsrunden foretar en grundig vurdering av hvorvidt dokumentasjonskravet er oppfylt. NHO vil understreke at loven gir en fakultativ adgang for Tariffnemnda til å beslutte allmenngjøring dersom vilkårene er oppfylt, og nemnda må således vurdere forholdsmessigheten av det enkelte vedtak.

Sjømat Norge har avgitt følgende høringssvar:

Sjømat Norge er av den oppfatning at allmenngjøringen til nå har vært nyttig for bransjen, ved bl.a. å bidra til likere konkurransevilkår. Det er her tale om en videreføring av gjeldende bestemmelser med reviderte satser etter tariffoppgjøret 2018. Vi ser fortsatt at det foreligger saklige argumenter for allmenngjøring, og er således positiv til en videreføring av forskriften for en ny to-års periode.

Når det gjelder dokumentasjonskravet så forutsetter vi at Tariffnemnda foretar en selvstendig vurdering av dette, men ut fra vår vurdering vil det være riktig å videreføre allmenngjøringen av fiskeindustrioverenskomsten.

Spekter har avgitt følgende høringssvar:

Spekter støtter ikke en fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter. Allmenngjøring er et kraftig myndighetsinngrep og må derfor etter Spekters oppfatning kun brukes der det klart er dokumentert at lønns- og arbeidsvilkårene ligger klart under det som må anses som sosialt akseptabelt i Norge. Dersom nemnda likevel finner å ville videreføre allmenngjøringen har Spekter ingen merknader til at satsene justeres i tråd med resultatet fra overenskomstrevisjonen 2018.

YS har avgitt følgende høringssvar:

YS er opptatt av å bekjempe sosial dumping og undergraving av tariffavtalenes lønns og arbeidsvilkår. Vi mener allmenngjøring av tariffavtaler er et egnet virkemiddel i kampen mot sosial dumping og det er derfor et meget viktig tiltak i enkelte bransjer. YS mener at Overenskomst for Fiskeindustribedrifter er en av de avtalene det har vært riktig å allmenngjøre og vi kan ikke se at det har skjedd endringer i bransjen som tilsier at det ikke lenger er behov for allmenngjøring. YS støtter derfor fortsatt allmenngjøring av Landsoverenskomsten for elektrofagene og dette syn deles av våre medlemsforbund.

Akademikerne støtter LOs begjæring om fortsatt allmenngjøring.

Justis- og beredskapsdepartementet og **Utenriksdepartementet** hadde ingen merknader.

Tariffnemnda innhentet i forkant av behandlingen statistikker fra SSB over lønnsnivået i bransjene som var begjært allmenngjørt.

Tariffnemndas vurderinger

Tariffnemnda finner ut fra en samlet vurdering av dokumentasjonen av forholdene i bransjen som er lagt fram i LOs begjæring 25. mai 2018 og dokumentasjonen fremkommet i høringsrunden at vilkårene for allmenngjøring er til stede.

Tariffnemnda vurderte forskriftens varighet opp mot forutsetningene og formålet med allmenngjøringen, og konkluderte med at det i dette tilfelle fortsatt er behov for allmenngjøring på området. Nemnda har særlig lagt vekt på tidligere og ny dokumentasjon fra LO samt statistikkene fra SSB. Tariffnemnda ser også at aktørene i bransjen er enige om at det er behov for allmenngjøring. Nemnda anser det dokumentert at utenlandske arbeidstakere ligger lavere i lønn enn det som er normalt for norske arbeidstakere i samme yrke, og at det er grunn til å tro at de vil falle ytterligere dersom allmenngjøringen på området ikke videreføres.

Avslutningsvis har nemnda foretatt en presisering i forskriftens § 6 vedrørende ikrafttreden og opphør av forskriften. Dette for å tydeliggjøre at forskriften gjelder inntil nemnda treffer nytt vedtak, men at forskriften oppheves dersom det ikke kreves ny allmenngjøring innen en måned etter at tariffavtalen er avløst av en ny avtale. Dette følger allerede av allmenngjøringsloven § 7.

Tariffnemndas vedtak

Med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler mv. har Tariffnemnda truffet vedtak om videreføring av delvis allmenngjøring av Overenskomst for Fiskeindustribedrifter, og fastsatt ny forskrift.

Tariffnemndas vedtak innebærer at forskriften om allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter videreføres med endring i § 6 samt justerte lønnssetser.

Oslo, 12. oktober 2018

Dag Nafstad
Steinar Holden
Giuditta Cordero-Moss
Knut Bodding
Kurt Weltzien

Forskrift om delvis allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter

Hjemmel: Fastsatt av Tariffnemnda 12. oktober 2018 med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. (allmenngjøringsloven) § 5.

Kap. I. Innledende bestemmelser

§ 1. Grunnlaget for allmenngjøring

Forskriften er fastsatt på grunnlag av Overenskomst for Fiskeindustribedrifter 2018-2020 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Sjømat Norge på den ene side og Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund på den annen side.

§ 2. Virkeområde og gjennomføringsansvar

Forskriften gjelder for fagarbeidere og produksjonsarbeidere med dertil hørende arbeidsoperasjoner, lagerarbeidere, transport, vakthold, rengjøring og kantine, håndverkere, reparatører, arbeidsledere, kontrollører, instruktører og kjølemaskinister/kuldemaskinister. Med fagarbeider menes arbeidstaker med offentlig godkjent fag- eller svennebrev eller tilsvarende kompetanse som formelt kan likestilles med fag- eller svennebrev innenfor det fagfelt arbeidstaker utfører arbeid.

Forskriften gjelder ikke for lærlinger og personer på arbeidsmarkedstiltak.

Arbeidsgiver og den som i arbeidsgivers sted leder virksomhet som utfører arbeidsoppdrag som nevnt i første ledd skal sikre at bestemmelsene i forskriften gjennomføres.

Kap. II. Lønns- og arbeidsvilkår

§ 3. Lønnsbestemmelser

Arbeidstakere som utfører arbeid i henhold til § 2, skal minst ha en lønn per time på:

- a. kr 192,20 for fagarbeidere
- b. kr 180,70 for produksjonsarbeidere.

Arbeidstakere under 18 år som utfører arbeid i henhold til § 2, skal minst ha en lønn per time på 80 % av minstelønnsatsen i første ledd. Arbeidstakere over 17 år som har arbeidet 12 uker i bedriften skal lønnes i henhold til de lønnsgrupper deres arbeid hører inn under. Skoleungdom beholder opparbeidet lønnsansiennitet fra det ene året til det neste i samme bransje. Lønnsansiennitet opparbeidet som unge arbeidstakere gjelder også ved oppnåelse av voksen alder 18 år.

På arbeidsplasser med skiftarbeid skal det betales et tillegg til timesatsen i første ledd på:

- a) Toskiftarbeid
20 % av minstelønnsatsen i § 3 første ledd.
- b) Treskiftarbeid
25 % av minstelønnsatsen i § 3 første ledd.

Ytelser som betales som refusjon av utgifter som faktisk er påløpt på grunn av utsendingen, for eksempel reiseutgifter, kost og losji, skal ikke regnes som lønn etter forskriften.

§ 4. Regulering av lønn i forskriftens virketid

Tariffnemnda kan endre satsene i § 3 som følge av tariffrevisjoner.

Kap. III. Fravikelighet m.m.

§ 5. Fravikelighet

Forskriften kommer ikke til anvendelse dersom arbeidstaker samlet sett er omfattet av gunstigere lønns- og arbeidsvilkår i henhold til avtale eller etter det lands rett som ellers gjelder for arbeidsforholdet.

Kap. IV. Ikrafttreden m.m.

§ 6. Ikrafttreden og opphør

Forskriften trer i kraft 1. desember 2018.

Forskriften gjelder inntil Tariffnemnda treffer nytt vedtak. Forskriften opphører likevel å gjelde dersom partene i tariffavtalen ikke har krevet nytt vedtak innen en måned etter at tariffavtalen er avløst av en ny avtale, jf. allmenngjøringsloven § 7.

Forskrift 11. november 2016 nr. 1323 om allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter oppheves samtidig med ikrafttredelse av denne forskrift.